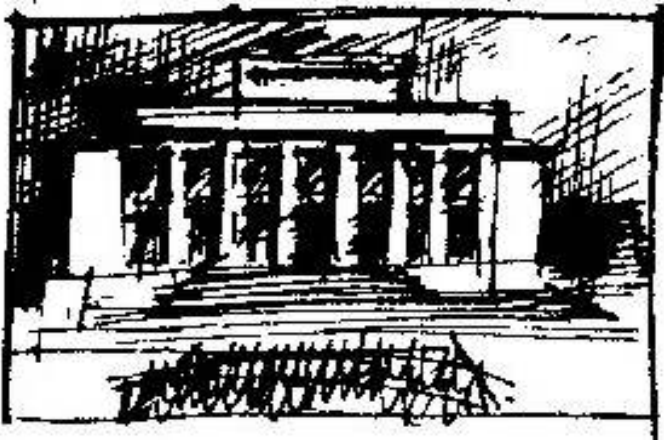

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.spndb.cz

s

Vážení a milí přátelé – opery, baletu a činohry,
příznivci opery, baletu a činohry,

na začátku září jsme Vás obvykle vítali na úvod divadelní sezony. Letos je všechno jinak. Možná jste pozitivně ohodnotili fakt, že NdB zkrátilo divadelní prázdniny a po nuceném divadelním půstu nabídlo už v srpnu skvělý program. V září budete možná řešit dilema – kam dřív? Na operu, balet nebo činohru? Přejeme Vám šťastnou ruku při výběru.

**Ve foyer Mahenova divadla se 1. září 2020 od 17 hod.
uskuteční vernisáž výstavy „Zdeněk Kaloč (1938 – 2020), režisér NdB“.**

Výstava fotografií připomene jednoho z nejvýznamnějších režisérů Národního divadla Brno, který působil několik desítek let v pozici kmenového režiséra. Za tu dobu vytvořil více než sedmdesát inscenací. Expozice přiblíží legendární inscenace ruských klasiků, jako např. Dostojevského *Idiota* s Ladislavem Lakomým a Jaroslavem Dufkem ve stěžejních rolích Myškina a Rogožina, či výrazné adaptace české klasiky, např. dramata Gabriely Preissové – *Jenůfa* a *Gazdina roba*. Vzpomenuty budou i Kaločovy výrazné operní režie. Na výstavu naváže 29. října 2020 vzpomínkový večer na Malé scéně Mahenova divadla. Vstup na obě akce je zdarma.

Zprávy výboru:

Stejně jako v minulých sezonách, i v té nastávající budeme „sídřit“ v Divadle Reduta. A stejně tak každou první středu v měsíci se můžete setkat se členy výboru SPNdB v době od 16 do 17,30 hod. NdB velmi oceňuje pomoc našich členů – naší „letky“ – při propagaci formou roznášení divadelních programů a dalších propagačních tiskovin. Rádi bychom letku rozšířili o několik dalších členů. Proto vás prosíme o zvážení vašich možností a případné zapojení do tohoto kolektivu. Pokud máte dotazy nebo zájem o podrobnosti, obraťte se přímo na naši koordinátorku paní Nollovou, která vám předá potřebné informace. Kontaktujte ji buď telefonicky na č. 774 919 024 nebo mailem na bozena.n@email.cz.

Hledáme rovněž členy, kteří by byli v budoucnosti ochotni obětovat trochu svého času a energie pro práci ve výboru SPNdB. Věkový průměr stávajícího výboru je 75 let, dá se tedy očekávat, že z různých důvodů bude část z nich postupně končit.

Naši jubilanti v září (kulaté a půlkulaté narozeniny v pořadí dle členských čísel)

Tauschová Ivanka	Skula Jan	Nechmačová Daniela
Hájková Blažena	Klimková Marcela	Furchová Jarmila
	Ondruška Adam	

Vážení jubilanti, členové výboru SPNdB Vám upřímně přejí hodně zdraví a štěstí – k němu vede jen jedna cesta: přestaňte se obávat o věci, které jsou mimo sílu Vaší vůle.

Premiéra v září – opera:**28. září 2020: Janáčkovovo divadlo****Leoš Janáček: OSUD**

Režie Robert Carsen, dirigent Marko Ivanović. V hlavních rolích: Živný, skladatel – Enrico Casari/Philip Sheffield, Míla Válková – Alžběta Poláčková, Matka Mílina – Szilvia Rálik. Slavnostní zahájení festivalu Janáček Brno tradičně patří brněnskému souboru a jeho nové inscenaci – tentokrát Janáčkovy opery *Osud*. Vytvořil ji jeden z nejlepších operních režisérů R. Carsen přímo pro brněnský operní soubor. Janáčkovy cesta za *Osudem* začala v luhačovických lázních, kde se skladatel seznámil s půvabnou Kamilou Urválkovou. Nemohla prý snést, když viděla Janáčka osamělého, smutného a poslala mu kytici rudých růží. Onen záhadný románík paní Kamily se stal Janáčkovu inspirací k opeře? Šlo o její dřívější poměr s dirigentem a skladatelem Ludvíkem Čelanským. V l. 1897 – 99 však byla v Praze hrána jeho jednoaktovka *Kamila*, prezentující hlavní hrdinku jako povrchní dámu. Považovala Urválková ono dílo za osobní útok a zmínila se před Janáčkem, že by ji měl novou operou očistit? Možná ano, každopádně Janáček propadl Kamilinu kouzlu. Myšlenka na nové dílo začala nabírat obrysy. *Osud* pak nazval „třemi epizodami románovými“. Skladatel se premiéry nedočkal. Na jevišti byl *Osud* poprvé uveden až v r. 1958 v Brně v úpravě Václava Noska. Přesto má tato opera v Janáčkově skladatelském vývoji nezastupitelné místo.

Premiéry v září – činohra:**11. 9. 2020, 19 hod., Divadlo Reduta: 1. premiéra****Martin McDonagh: VELMI, VELMI, VELMI TEMNÝ PŘÍBĚH**

Překlad Pavel Dominik, režie Michal Vajdička

Okázalý ohňostroj. Hansi Christianu Andersenovi se právě v Kodani dostává pocty za jeho dílo. Při děkovné řeči, doprovázené autorským čtením, se zaplete do několika podrobností své pohádky. Otázka je nasnadě – psal to vůbec on. Jaké tajemství skrývá dřevěná bedna, kterou má od stropu zavěšenou ve své pracovně? V persifláži na Andersenův život totiž slavné příběhy nepíše dánský spisovatel, ale africká trpaslice Marjory, kterou drží zavřenou v dřevěné bedně. V této nekonkrétní černé komedii dojde i na cestování časem. Dějová linka zvěstev belgického kolonializmu v africkém Kongu je příležitostí k tomu, aby se hrálo i o současné Evropě a kulturních vlivech napříč kontinenty. Tato horká novinka byla premiérována v říjnu 2018 v londýnském Bridge Theatre.

17. 9. 2020, 10 hod., Mahenovo divadlo: veřejná generálka**Josef Topol: STĚHOVÁNÍ DUŠÍ –****18. 9. 2020 v 19 hod. PREMIÉRA**

Malý sklepní byt, zatuchlý vzduch. Vše působí provizorně, ale přesto útulně. Různé předměty se nacházejí na prapodivných místech, v ještě podivnějších zákoutích, stejně jako hlavní hrdinka Magdalena. V tomto zvláštním časoprostoru ožívá příběh stárnoucí tanečnice, žijící především z dopisů svého milence Roberta a z naděje, že se jednou za ním odstěhuje do Ameriky a začne nový život. Má

sbaleno, jen nesmí přeslechnout zvonek a pošťačku. V tomto lyrickém melodramatu se společně s představitelkou Magdaleny Marií Durnovou přenesete do světa, ve kterém se i nákupní seznam může stát filozofickou úvahou a ztracená jehla důvodem k oslavě. Tuto hru napsal Josef Topol v roce 1986. V roce 1990 Magdalenu ztvárnila Jaroslava Adamová v Městských divadlech pražských (Rokoko). Po třiceti letech se tedy tato hra „stěhuje“ k významné člence naší činohry Marii Durnové.

Pro nadcházející sezonu připravila Mahenova činohra další premiéry, z toho čtyři v české premiéře:

23. října 2020, Mahenovo divadlo:

Milan Kundera – MAJITELÉ KLÍČŮ.

Hru napsal Milan Kundera v roce 1962. Vznikla z kvasu tzv. dramatické dílny Národního divadla, která vydala mj. Hrubínovu *Srpnovou neděli* či Topolův *Jejich den*. Zaujmu kompoziční precizností povědomou z rovné desítky Kunderových románů.

20. listopadu 2020 v Divadle Reduta:

Ödön von Horváth – NIKDO.

Hra (v originále „*Niemand*“). byla s velkým ohlasem uvedena v září 2016 ve vídeňském Theater in der Josefstadt. Mahenova činohra ji uvádí v české premiéře. Raný Horváthův text z roku 1924, objevený v roce 2015, si v mnohém nezádá s atmosférou filmů Davida Lynche.

18. prosince 2020 v Mahenově divadle:

Anton Pavlovič Čechov – RACEK.

První z velkých her ruského dramatika a spisovatele, jejíž inscenace z roku 1896 založila jeden ze směrů moderního divadla.

22. ledna 2021 v Divadle Reduta:

Johann Nepomuk Nestroy – SŇATKY NA ŽELEZNICI.

V další české premiéře uvádí Mahenova činohra hru známého rakouského autora z roku 1844 (v originále „*Eisenbahnheraiten, oder Wien, Neustadt, Brünn*“). Hlavním zdrojem humoru třeskuté frašky je novodobý fenomén, který učinil převrat v cestování. Vynález parních lokomotiv!

26. února 2021 v Mahenově divadle:

Lucy Kirkwoodová – NEBESA.

Horkou novinku britské autorky Lucy Kirkwoodové (*1983), v lednu 2020 uvedlo londýnské National Theatre. V Mahenově činohře ji nazkouší Michal Lang, ředitel Divadla pod Palmovkou, které se pod jeho vedením stalo v minulém roce divadlem roku.

26. března 2021 v Divadle Reduta:

Robert Icke: DOKTORKA.

Opět v české premiéře můžeme zhlédnout tuto hru, která je variací na Schnitzlerovo vrcholné drama *Profesor Bernhardi* od oceňovaného britského dramatika Roberta Ickea (*1986). *Doktorka* se vrací k zásadním tématům začátku dvacátého století, která jsou bohužel stále ještě (či snad už opět?) děsivě aktuální. Veřejné mínění, lačné po senzaci a zkreslených interpretacích, může i dnes tvrdě dopadnout na kohokoliv – i na lékaře. I ti, kdo svůj život zasvětili léčení jiných lidí, dnes podléhají rasovým i náboženským předsudkům, šířeným ve veřejném prostoru bez skutečného opodstatnění. A jakkoliv je absurdní, rozhodovat o osudu umírajícího na základě zmateného veřejného mínění, není to nepředstavitelné.

23. dubna 2021 v Mahenově divadle:

Edward Franklin Albee: KDO SE BOJÍ VIRGINIE WOOLFOVÉ?

Světově proslulá divadelní hra o třech jednáních z roku 1962 pojednává o vztazích mezi ženou a mužem, o vztazích v rodině i v celé společnosti. Bývá považována za jedno z autorových nejvydařenějších dramát. Jedná se o absurdní drama, jehož hlavní dějovou linii tvoří noční rozhovor

dvou manželských párů, intelektuálů, notně popíjejících a bavících se krutými hrami. Během noci postupně ztrácí zábrany a odkrývají si svá nejnepříjemnější tajemství. Podle divadelní hry natočil v roce 1966 americký režisér Mike Nichols stejnojmenný film v hlavních rolích s Elisabeth Taylorovou a Richardem Burtonem.

30. května 2021 v Divadle Reduta:

Václav Štech – OHNIVÁ ZEMĚ.

Veselohra Václava Štecha (1859 – 1947) z roku 1895, který byl mj. jedním z prvních ředitelů Národního divadla Brno, se přesně trefuje i do současné podoby české politiky a společnosti tím spíš, že ji výrazně upraví dramatik Tomáš Vůjtek, několikanásobný držitel Ceny divadelní kritiky za Hru roku.

18. června 2021 v Mahenově divadle:

Tom Stoppard – LEOPOLDSTADT.

Nejnovější hra britského dramatika židovského původu Toma Stopparda (*1937), kterou Mahenova činohra uvádí v další české premiéře, líčí příběh jedné rodiny mezi lety 1899 a 1955 – je to příběh Židů, příběh Vídně, příběh Evropy a především příběh silného rodinného pouta, tak silného, že jej přetrhaly teprve hrůzy holokaustu. Hra se zakládá zčásti na autobiografickém základu, sám Stoppard unikl před nacistickým terorem z rodného Zlína do Velké Británie teprve na sklonku války.

Divadelní jubilea, vzpomínky – září

☞ 8. 9. 1955 se narodil skladatel a dirigent Milan Kaňák. Absolvoval brněnskou konzervatoř (hoboj, dirigování a skladba) a JAMU. Působil jako hobojista v brněnské opeře a v Pražském komorním orchestru, umělecky vedl v Brně soubor JAZZ OPERA 7. Dirigentsky spolupracoval s brněnskou a jihočeskou filharmonií. V průběhu 2003 – 05 byl šéfem brněnské opery, dále šéfem opery v Českých Budějovicích.

☞ 8. 9. 1990 zemřel dirigent Bohumír Liška (*2. 10. 1914). Vystudoval obchodní akademii, poté pražskou konzervatoř. Působil jako sbormistr a tympánista pražské Studentské filharmonie, pak korepetitor Opera – Studia a ND, v r. 1940 dirigent brněnské opery, souběžně učil na konzervatoři. Od r. 1943 vedl komorní orchestr, který založil (dnes Helfertovo orchestrální sdružení). V r. 1955 se stal šéfem plzeňské opery. Od r. 1967 se stal hlavním dirigentem Smetanova divadla v Praze. Po zrušení této funkce v r. 1970 byl dirigentem ND Praha. Významná byla jeho práce v Pěveckém a orchestrálním sdružení západočeského učitelstva.

☞ 9. 9. 1890 se narodil basista Vilém Zítek († 11. 8. 1956). Vyučil se mechanikem, zpěv studoval v Pivodově škole. V r. 1911 byl angažován do pražského ND. Díky svému pěveckému i hereckému talentu a vrozené disciplinovanosti se brzy dopracoval ke zvládnutí i těch nejobtížnějších interpretačních úkolů. V r. 1925 odešel do Itálie, dále zpíval v Berlíně, Stockholmu, Moskvě atd. Od r. 1931 se vrátil do ND. Z rolí: oba Mefistové (Gounod i Boito), Basilio, Daland, Filip II., Masetto, Leporello, Don Giovanni... Patří k největším českým pěvcům.

☞ 9. 9. 1925 se narodila altistka Soňa Červená. Zpěv studovala soukromě. V r. 1947 debutovala jako filmová herečka (*Poslední mohykán*), v r. 1948 hrála v karlínském hudebním divadle (*Divotvorný hrnec*), v r. 1950 zpívala Carmen v Plzni, v Ostravě a loketském amfiteátru (s B. Blachutem). Od r. 1952 byla angažována v Brně (Cherubín, Dorabella, Oktavián...). Od r. 1958 hostovala v Berlíně, v r. 1960 jako Carmen v Kolíně nad Rýnem a Hamburku a v roli Flosshildy v Bayreuthu. V r. 1962 emigrovala a přijala angažmá v berlínské Deutsche Oper (Ulrika, Amneris...). Svoji proslulou Carmen zpívala po celém světě. Krátce byla angažována i v San Franciscu. Po návratu do vlasti se stále angažuje aktivně v různých kulturních produkcích (v Brně v *Pikové dámě* v r. 2018). Patří k největším

osobnostem našeho poválečného pěvectví. Překládala operní libreta (např. Janáčkovu *Věc Makropulos*).

☞ 11. 9. 1900 zemřel skladatel Jindřich Hartl (*30. 4. 1856). Absolvent pražské varhanní školy působil jako varhaník a kapelník divadelních společností – např. 1884 – 86 v Chebu, Karlových Varech a Velvarech. Pak odešel do Srbska, kde působil pod jménem Dobromil Tvrdovič. Z díla – opery: *Natálie, Horníci, Debora, Záboj a Ludiše*.

☞ 16. 9. 1980 zemřela sopranistka Ludmila Červinková (*20. 4. 1908). Absolventka pražské konzervatoře si v prvních angažmá (1934 – 40 Olomouc, 1940 – 42 Ostrava) vybudovala široký repertoár (Milada, Anežka, Aida, Tosca, Brünhilda...), takže do ND vstoupila jako zralá umělkyně. Její herecký i pěvecký projev se vyznačoval ušlechtilostí, něhou, navíc měla působivý jevištní zjev. Na vrcholu kariéry zpívala Rusalku, Mařenku, Tat'ánu, Evu, Krasavu, Libuši a nejvíc ceněnou Káťu Kabanovou. Záznam jejího hlasu je k dispozici na CD.

Osobnosti světové hudby – září

♪ 13. 9. 1825 zemřel italský barytonista Luigi Bassi (*4. 9. 1766). V r. 1784 byl angažován pro italskou operu v Praze a působil zde do r. 1806. Vynikal dramatickým projevem. Mozart pro něho napsal part Dona Giovanniho, jehož byl prvním interpretem. Po vídeňském pobytu se za ředitele C. M. Webera vrátil r. 1814 do Prahy. Od r. 1815 byl režisérem drážďanské opery.

♪ 14. 9. 1760 se narodil italský skladatel Luigi Cherubini († 10. 3. 1842). Narodil se jako desáté dítě učitele hudby a cembalisty v divadle ve Florencii. Od 9. let studoval skladbu. Ve 13. napsal mši, která byla veřejně provozována. Byl poslán na další studia do Bologne. Od r. 1780 byly hrány jeho opery. Dva roky žil jako operní skladatel v Londýně, od r. 1787 trvale v Paříži. Byl jmenován jedním z inspektorů nové konzervatoře, v l. 1821 – 42 byl jejím ředitelem. Jeho umělecká síla nebyla v osobitě invenci, ale v dokonalém ovládnutí kompozičních technik. Z díla – opery: *Lodoiska, Médea, Vodař*, dvě rekviem.

♪ 14. 9. 1910 se narodil švýcarský skladatel a operní ředitel Rolf Liebermann. Studoval práva a současně dirigování a skladbu na curyšské hudební akademii. Pracoval ve švýcarském rozhlasu. Mezinárodní pozornost upoutal jako intendant hamburské (1959 – 72) a pařížské (1973 – 80) opery, když s úspěchem prosazoval soudobou tvorbu. Jako skladatel se zprvu hlásil k tradici. Velké divadelní zkušenosti uplatnil v operách *Leonore* 40 – 45, *Penelope* a mezinárodně úspěšné *Škole žen*.

♪ 15. 9. 1945 se narodila americká sopranistka Jessye Normanová. Studovala na Michiganské univerzitě a na konzervatoři v Baltimoru. V r. 1969 zvítězila v Mnichově v soutěži západoněmeckého rozhlasu a byla angažována Městskou operou v západním Berlíně. Od r. 1972 zpívala v milánské La Scale, londýnské Covent Garden aj. Vynikala v romantickém repertoáru a jako koncertní pěvkyně.

♪ 24. 9. 1835 zemřel italský skladatel Vincenzo Bellini (*3. 11. 1801). Pocházel z hudebnické rodiny a už během studií na neapolské konzervatoři (1819 – 25) na sebe upozornil operní prvotinou. Od r. 1826 mu pravidelně zadávala operní divadla v Neapoli, Janově a Miláně objednávky na nová díla. V r. 1833 se usadil v Paříži, ale záhy zemřel. Jeho opery (*Náměsíčná, Norma, Puritáni...*) určovaly spolu s díly Donizettiho porossiniovskou epochu operní Evropy. Ústřední složkou Belliniho kompozičního stylu je dramaticky cítěná belcantová melodika, a to i v ansámblových partiích.

Co chybělo v minulých Zpravodajích

✂ 4. 6. 1995 zemřela sopranistka Zdena Ziková (*6. 2. 1902). Zpěv studovala soukromě v Praze, Vídni a Itálii. Byla sólistkou v Lublani a Záhřebu, od r. 1922 pravidelně hostovala v pražském ND, v l. 1928 – 32 byla jeho členkou, 1932 – 37 ve vídeňské Státní opeře, 1940 – 59 sólistka ND v Bělehradě.

Podle kritik měla špičkovou pěveckou úroveň a skvělý jevištní zjev. Z rolí: Aida, Armida, Milada, Šárka, Donna Anna, Santuzza, Markétka, Tosca, Turandot. Supraphon vydal její profilovou desku.

✂ 6. 7. 2020 zemřel mág filmové hudby, italský skladatel Ennio Moricone (*10. 11. 1926). Zanechal hudbu k více než 500 filmům a seriálům. Obdržel celou řadu vyznamenání včetně dvou Oskarů, několik cen Grammy a Zlaté glóby. Spolupracoval s velikány italského filmu (P. P. Passolini, F. Zeffireli...). Rád spolupracoval s Českým národním symfonickým orchestrem, se kterým vystupoval v Praze i v mnoha evropských zemích.

✂ 1. 7. 2020 zemřela ve věku (patrně) 96 let Ida Haendel, legendární britská houslistka polského původu, jejíž kariéra trvala více než 70 let (*15. 12. 1923 nebo 1928?). Hrála na housle Antonia Stradivariho z r. 1696. Pořádala pravidelná turné po Evropě, Americe a Asii, spolupracovala s dirigenty světového renomé včetně Rafaela Kubelíka a Karla Ančerla. V r. 1991 obdržela Řád britského impéria. Několikrát koncertovala v Praze (1962, 1968, 1972). Koncertovala také v Plzni na festivalu Hudba v synagogách (2009, 2011), kdy uspořádala též mistrovský kurz na plzeňské konzervatoři.

✂ 16. 4. 2020 ve věku pouhých triapadesáti let zemřel Libor Čihař (*7. 2. 1967) - výtečný tanečník, někdejší sólista Divadla J. K. Tyla v Plzni a Jihočeského divadla v Českých Budějovicích. Ztvárnil přední role baletního repertoáru, např. Romeo, Calas (*Marná opatrnost*), Franz (*Coppélia*), Albert (*Giselle*), Don José (*Carmen*), Rudovous (*Labutí jezero*)... Odtančil bezpočet představení v inscenacích Jihočeského divadla před otáčivým hledištěm v Českém Krumlově. Uměleckou kariéru, během níž ztvárnil 30 rolí, ukončil v r. 2009.

✂ 21. 3. 2020 zemřel Ivan Smetáček (*4. 1. 1940) ze známé rodiny dirigenta Václava Smetáčka, který se pohyboval v oblasti vážné hudby, ale jeho synové Ivan a Pavel zcela podlehli tradičnímu jazzu. Založili kapelu Traditional Jazz Studio. Prošla jí více než stovka českých jazzových hudebníků a odehrála kolem pěti tisíc vystoupení.

✂ 22. 7. 2020 zemřel herec a výtvarník – ilustrátor Miloš Nesvadba (*17. 4. 1925).

✂ Ve věku 94 let zemřel 27. července 2020 divadelní, filmový a televizní herec a dramatik Jan Skopeček (*19. 9. 1925).

Z domova

🏠 3. 8. 2020 zemřela tanečnice Eva Horáková. V pouhých 50. letech podlehla infarktu.

🏠 Otáčivé hlediště v Českém Krumlově se letos po více než 25. letech točit nebude. Na točně se začalo s opravami. Ředitel Jihočeského divadla L. Průdek si za tímto rozhodnutím stojí: „V dubnu jsme netušili, zda, či, a za jakých podmínek budeme v létě vůbec hrát. I kdybychom hráli od 3. 6. jak bylo plánováno, počítali bychom ztráty z prodeje vstupenek v řádech přesahujících 10 milionů Kč. Navíc konstrukce a elektroinstalace točny jsou v kritickém stavu a opravám bychom se v příštím roce stejně nevyhnuli, což by znamenalo zrušení sezony 2021...“

🏠 Pořadatelům Hudebního festivalu Znojmo se podařilo navzdory pandemii koronaviru uchovat rozsah i termín přehlídky od 9. do 26. 7. 2020. Na program bylo více než 30 hudebních a gastronomických akcí. Letošní podtitul festivalu byl: „*Hudba v divadle, divadlo v hudbě*“. Slavnostní zahájení obstaral 10. 7. houslista a patron festivalu Pavel Šporcl na nádvoří Jihomoravského muzea. Každý den se konala aspoň jedna akce, účinkující byli většinou Češi. V programu našli posluchači mimo klasické hudby i cimbálovou muziku, jazz a nadžánrové pořady. K zajímavostem patřily koncerty při svíčkách. Samozřejmostí byl také výběr vhodného vína pro každou akci.

🏠 Akce „Opera v Šárce“, která divákům zdarma nabízí představení pod širým nebem v pražské přírodní rezervaci, se letos konat nebude. Důvodem je koronavirová pandemie, kvůli níž nezačaly přípravy kulturní události včas. Další představení se pravděpodobně odehraje až 4. 9. 2021.

🏠 Moravská filharmonie Olomouc připravila 25. 6. další open – air akci - koncert pod širým nebem v olomoucké Korunní pevnůstce. Hudbu ze známých filmů, slavné jazzové melodie apod. provedly dva soubory, složené z hráčů Moravské filharmonie – ansámbl dechové sekce orchestru a komorní smyčcový orchestr. Za dirigentský pult se postavil šéfdirigent Moravské filharmonie Jakub Klecker.

🏠 Operu Jihočeského divadla čekají na začátku nové sezony personální změny. Na pozici uměleckého šéfa vystřídá Tomáše Studeného operní režisér a jevištní výtvarník Tomáš Ondřej Pilař. Tomáš Studený bude v Jihočeském divadle nadále pracovat jako dramaturg opery.

🏠 Jubilejní 25. ročník Mezinárodního festivalu současného umění *4 + 4 dny v pohybu* proběhne od 9. do 17. 10. 2020 v Praze. Centrem dění se stane secesní budova Nové strašnické školy (postavena v r. 1909). Festival oživí opuštěný objekt, kde představí jak hlavní výstavní projekt s podtitulem „*Všechno je jinak*“, tak i nové české site – specific divadelní projekty a premiéry. Kompletní program bude zveřejněn v září. Více na www.ctyridny.cz.

🏠 Komorní filharmonie Pardubice 24. 6. oživila město happeningem „*Filharmonie Open!*“ Celý den bylo možné potkat hráče KFP v nejrůznějších uskupeních v ulicích, pasážích, na náměstích, v kavárnách... Jako host se představil před vstupem do Sukovy síně Domu hudby letošní jubilant, houslista Jaroslav Svěcený.

🏠 Symfonický orchestr hl. města Prahy FOK se rozloučil s dosavadním dirigentem Pietarim Inkinenem. Mimořádný koncert 23. 6. přilákal do Smetanovy síně téměř 1000 lidí. Na programu byla krátká symfonická báseň finského klasika Jeana Sibelia „*Finlandia*“ a pak následovala *Symfonie č. 9 c moll, op. 93 „Z nového světa“* Antonína Dvořáka. Novou sezonu zahájí FOK s novým šéfem Tomášem Braunerem díly Smetany, Beethovena a Martinů.

🏠 Spolek pro hudbu v synagogách pořádal první část XIX. ročníku „*Hudba v synagogách plzeňského regionu 2020*“ 2. 8. Kasejovice, 15. 8. Hartmanice, 30. 8. Radnice. Pokračovat bude v dalších dvou měsících: 8. 9. Plzeň, 13. 9. Kdyně, 18. 10. Floss.

🏠 13. Mezinárodní hudební festival „*Kutná Hora 2020*“ se uskutečnil ve dnech 22. – 30. 8. 2020 – 10 koncertů v chrámu sv. Barbory, v kapli Božího těla, v kostele sv. Jana Nepomuckého a dalších. Účinkovali Igor Ardašev, Jiří Bárta, Jana Boušková, Jiří Pavlica a Hradišťan, Škampovo kvarteto, Komorní filharmonie Pardubice...

🏠 Léto přineslo operní představení, ale 15. srpna i koncert ve foyer Janáčkova divadla, který posluchačům umožnil poznat pěvce z jiné strany – interpretace písňové literatury patří k nejtěžšímu. Že zároveň skrývá mnoho krásy, to předvedli dva talentovaní barytonisté – bratři Roman a Tadeáš Hozovi v písních anglických, německých a francouzských autorů počátku 20. století. Recital se konal ve spolupráci s festivalem Maraton hudby Brno.

🏠 Během nucené divadelní pauzy se NdB muselo rozloučit s inscenacemi, které nebyly zakončeny žádným derniérovým potleskem. Předkládáme aspoň jejich výčet:

Hledání ztraceného času v režii J. A. Pitínského, *Mne blesk se dotekl* Zoji Mikotové, *Ostrov pokladů* – pohádka v režii Z. Mikotové, *Pohádka o nevyřádném dědečkovi* v režii Jiřího Jelínka, opera *La Gioconda* A. Ponchielliho v režii Tomáše Pilaře, *Petite Mort* – baletní večer složený ze čtyř děl (chor. Mário Radačovský, Lukáš Timulák, Jiří Kylián).

🏠 Na generálních zkouškách operních premiér *Ferda Mravenec* a *Řecké pašije* zaplnila hlediště vzácná návštěva v podobě zdravotníků, kteří během epidemie stáli v první linii. NdB jim tímto vyjádřilo dík.

🏠 V zámeckém areálu v Litni se 27. 8. 2020 konal závěrečný koncert Festivalu Jarmily Novotné. Pěvecké kurzy proběhly pod vedením mezzosopranistky Markéty Cukrové a pěvkyně a pedagožky Heleny Kaupové.

 V souvislosti se 7. Mezinárodním operním a hudebním festivalem *Janáček Brno 2020* a uvedením opery *Osud* několik vzhledů do Janáčkova života:

První osudovou ženou byla pozdější choť Zdenka rozená Schulzová (*30. 7. 1865). Zdenku vyučoval od jejích dvanácti let hře na klavír (jemu bylo 22 let). Později Janáčka okouzila natolik, že r. 1879 požádal o její ruku. Schulzovi uložili milencům lhůtu jednoho roku, která měla prověřit jejich vztah – Janáček odjel studovat do Lipska a do Vídně. Po návratu se 13. 7. 1881 v kostele Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně Janáček se sotva šestnáctiletou Zdenkou oženil. Manželství plné konfliktů spojovaly jejich dvě děti – Olga (1882) a Vladimír (1888). Obě děti Janáček miloval – o obě přišel. Syn zemřel 9. 11. 1890 na zánět mozkových blan, dcera 26. 2. 1903 na onemocnění tyfem. Manželé spolu žili až do skladatelovy smrti 12. 8. 1928. V roce 1886 si Janáček v Luhačovicích léčil hlasivky a revma. V r. 1903 se zde seznámil s atraktivní Kamilou Urválkovou (*1875). Mistr s ní udržoval poměr v l. 1903 – 09. Při studiu *Její pastorkyně* v Praze se Janáček zamiloval do představitelky Kostelničky chorvatské pěvkyně Gabriely Horváthové (*25. 12. 1877). Mezi oběma umělci se rozvinul dvouletý bouřlivý milostný vztah, který vedl až k pokusu o sebevraždu jeho ženy Zdenky a přípravě rozvodu manželů, ke kterému nikdy nedošlo. V r. 1917 se Janáček opět v Luhačovicích seznámil s Kamilou Stösslovou (*12. 9. 1891), múzou posledních jedenácti let jeho života. Mezi Kamilou a Janáčkem se rozvinula čilá korespondence. Jejich vztah byl nerovný. Ona nechápala jeho hudbu, jeho city fyzicky neopětovala, nicméně jí dělalo dobře dvoření slavného skladatele. On si ji v mnohém idealizoval, toužil být s ní. Inspirovala ho k vytvoření mnoha stěžejních děl (*Káťa Kabanová*, *Věc Makropulos*). Kamila byla s Janáčkem i v posledních dnech jeho života. Přijela za ním na Hukvaldy se svým jedenáctiletým synem. Ten se 6. 6. 1928 zatoulal v lese a Janáček ho hledal. Tím si způsobil těžké nachlazení a později zápal plic. Přestože to odmítal, byl převezen do soukromého sanatoria v Ostravě, kde 12. 8. 1928 zemřel na selhání srdce. 22. 6. 1935 Kamila umírá v nedožitých 44 letech na rakovinu. Na stejnou nemoc umírá 17. 2. 1938 v Brně Janáčková choť Zdenka.

Ze světa

 Leoš Janáček je ve světě nejhranější český operní skladatel a Janáčkově Brno vzbuzuje pozornost po celém světě, aktuálně v New Yorku. Brno se v r. 2017 stalo městem hudby UNESCO a TIC Brno se odkazu skladatele systematicky věnuje od r. 2016. Zprovoznil web www.leosjanacek.eu, spravuje janáčkovskou naučnou stezku, nabízí publikace, propagační videa a dárkové předměty s touto tematikou. Ve čtvrtek 12. března 2020 v 19 hod. newyorského času zahájil formou live streamu spolu s Českým centrem New York, Moravským zemským muzeem a Metropolitní operou v Bohemian National Hall Czech Center New York výstavu. Ta byla připravena u příležitosti uvedení Janáčkovy opery *Káťa Kabanová* v MET. Další části představují aktuální janáčkovské dění v Brně. Vedle Mezinárodního operního a hudebního festivalu *Janáček Brno*, který se vypracoval na jednu z nejprestižnějších hudebních událostí v Evropě, představuje další aktuální témata – např. zařazení Archivu L. Janáčka do registru Paměť světa UNESCO.

 Skotská vláda vytvořila fond ve výši 10 milionů liber pro umělecké instituce, kterým hrozí platební neschopnost a které nejsou schopny platit svým zaměstnancům. Divadla, umělci v institucích i nezávislí umělci jsou základní součástí skotské kultury, propagují zemi v zahraničí. Vláda je rozhodnuta všestranně pomoci, aby současnou situaci zvládli a mohli znovu prosperovat.

 Carnegie Hall a Lincoln Center v New Yorku společně oznámily zrušení všech akcí do konce roku 2020. Instituce jsou mj. domovem Metropolitní opery, Newyorské filharmonie a New York City Ballet. Po řadě konzultací s odborníky ve zdravotnictví dospělo vedení k závěru, že vzhledem k vládním omezením a nařízením o sociálním distancování není jiná možnost, než centra uzavřít. Ochrana zdraví v době pandemie je prioritní.

📖 La Scala v Miláně zahájila v červenci činnost sérií čtyř koncertů vždy pro 600 diváků. Programy zahrnují operní árie, scény a instrumentální skladby. Účinkovali čerství absolventi La Scaly. Diváci museli mít roušky, koncerty byly bez přestávky, bufety byly uzavřené. Cena lístků se pohybovala mezi 24 a 28 eury (640 – 750 Kč). V srpnu zůstala La Scala uzavřena. Obnovení provozu je naplánováno na září, kdy uvedením Verdiho *Requiem* divadlo uctí památku obětí nemoci COVID-19.

📖 Sólistka Semperovy opery v Drážďanech Štěpánka Pučálková vystoupí v příští sezoně v operách *Kouzelná flétna* (2. dáma), *Netopýr* (Princ Orlofsky), *Jeníček a Mařenka* (Jeníček), *Valkýra* (Waltraute), *Lazebník sevillský* (Rosina), *Orfeo* (Poselkyně), *La traviata* (Flora).

📖 Teatro Real v Madridu jako jedno z prvních operních divadel na světě pozvalo po měsících pauzy diváky na představení Verdiho *La traviaty*. Diváci byli požádáni, aby přicházeli s časovým předstihem, aby byla možnost změřit jim teplotu. V divadle museli mít stále roušku. Na úpravu diváckého prostoru bylo vynaloženo víc než 340 000 eur. Byly pořízeny bezdotykové toalety, přestávka byla prodloužena na 40 minut, aby se zabránilo shlukování nebo dlouhým frontám. Maximální počet byl 869 diváků (50 % kapacity). 56 členů orchestru mělo roušky, seděli 1,5 m od sebe, před dechovou a žesťovou sekcí byly panely z plastu, rovněž dirigent byl od orchestru oddělen plastovou fólií. Sólisté i členové sboru sundali roušky až těsně před zahájením představení. Představení bylo upraveno do poloscénické podoby – sólisty a sbor stále dělily 2 m. To zřetelně naznačovaly na podlaze jeviště i v projekci na stěnách červené čáry.

📖 Royal Liverpool Philharmonic Orchestra si vybrala nového dirigenta s nástupem od září 2021. Stane se jím venezuelský rodák Domingo Hyndoyan (*1980). Nyní je hlavním hostujícím dirigentem Národního symfonického orchestru Polského rozhlasu. Hostuje u řady dalších orchestrů, nevyhýbá se ani opeře – diriguje v mnoha světových operních domech.

📖 Semperova opera v Drážďanech zveřejnila nový plán pro sezonu 2020/21, která vzhledem k pandemii doznala řadu změn. Inscenace původně plánované na srpen až říjen 2020 budou nahrazeny akcemi malého formátu, které umožní dodržet všechny platné hygienické předpisy. Z původně plánovaných titulů zazní árie a scény, a budou představeny buď na koncertech, či v poloscénické podobě s limitovaným obsazením orchestru i zpěváků. Nebude chybět ani večer Baletu Semperovy opery. Premiéry zrušené v sezoně 2019/20 se uskuteční, až bude povolen normální divadelní provoz.

📖 Koncem letošního června se podařilo vedení Semperovy opery otevřít divadlo na představení pro 300 diváků. Anna Netrebko a Yusif Eyvazov měli chuť zazpívat si Alžbětu a Carla stůj co stůj, takže se uvolili k účinkování na čtyřech koncertních provedeních opery (19. – 21. 6. 2020). Z Verdiho monumentální partitury vytvořil dirigent a klavírista Johannes Wulff – Woesten devadesátiminutový výběr pro sedm sólistů, stejný počet sborových zpěváků a osm hudebníků (3 hráči na smyčce, 3 dechové nástroje, harmonium a klavír).

📖 Dne 22. srpna 1920 se zrodil jeden z nejstarších a nejslavnějších evropských hudebních festivalů – *Salzburger Festspiele* (kořeny sahají až do r. 1877). Těžké časy pro festival znamenala léta válečná (Salzburg byl uzavřen pro mezinárodní publikum, program redukován...). Jen 3 měsíce po skončení války se festival za podpory velitelství amerických jednotek, které ve městě sídlily, opět uskutečnil. Následující rok už pokračoval vlastními silami. Do popředí se dostával muž, jehož jméno je neoddelitelně spojené s festivalem do dneška: Herbert von Karajan (poprvé zde dirigoval v r. 1948), Dne 26. července 1960 otevřel Herbert von Karajan nově vystavěný Velký Festspielhaus Straussovou operou *Růžový kavalír* – začala nová festivalová éra. Do obrovského auditoria se vešlo víc než 2 200 návštěvníků, jedinečná byla scéna (32 m široký portál, celková šířka přes 100 m). Mezi oblíbený repertoár s nejlepšími světovými pěvci patřily opery *Trubadúr*, *Otello*, *Don Carlo*, *Aida*, *Falstaff*, *Macbeth*, *Maškarní ples*, *Carmen*, *Boris Godunov*, *Hoffmannovy povídky* atd. Karajan měl ve výběru určující slovo až do své smrti (1989). O Salzburgu se tvrdí, že je to snobský festival. Do řad

návštěvníků však stále patří hudební nadšenci a milovníci hudby. Díky tomu festival povýšil na jeden z nejdůležitějších hospodářských faktorů regionu. V průměru jej každoročně navštíví víc než 200 000 hostů. (Dokončení v příštím Zpravodaji.)

Nabídky, informace

Představení ND Brno:

Opera:

Janáčkovo divadlo:

Rusalka: 4. 9. 2020 v 19 hod.

Polská krev: 6. 9. 2020 v 16 hod.

Ferda Mravenec: 12. 9. 2020 v 18 hod.

Prodaná nevěsta: 13. 9. 2020 v 18 hod.

Madama Butterfly: 18. 9. 2020 v 19 hod.

Osud (slavnostní zahájení festivalu MFJB 2020): 28. 9. 2020 v 19 hod.,

29. 9. 2020 v 19 hod. ↗L, premiéra pro předplatitele

Balet:

Janáčkovo divadlo:

Dáma s kaméliemi: 3. 9. 2020 v 19 hod., 10. 9. 2020 v 19 hod.

Bajadéra: 20. 9. 2020 v 19 hod., 21. 9. 2020 v 19 hod. ↗L

Mahenovo divadlo:

Edith, vrabčák z předměstí: 12. 9. 2020 v 19 hod. ↗L, 13. 9. 2020 v 19 hod.,

26. 9. 2020 v 19 hod.

Činohra:

Mahenovo divadlo:

Vernisáž výstavy Zdeněk Kaloč: 1. 9. 2020 v 17 hod.

Hana: 1. 9. 2020 v 19 hod., 29. 9. 2020 v 19 hod., 30. 9. 2020 v 19 hod.

Lilium: **4. 9. 2020 v 19 hod. – premiéra**, 14. 9. 2020 v 19 hod.

15. 9. 2020 v 19 hod.

Králova řeč: 16. 9. 2020 v 19 hod.

Noc bláznů: 17. 9. 2020 v 19 hod.

Stěhování duší: 17. 9. 2020 v 10 hod. veřejná generálka, **18. 9. 2020 v**

19 hod. premiéra; 19. 9. 2020 v 19 hod. ↗L, 24. 9. 2020 v 19 hod.

Lucerna: 7. 9. 2020 v 19 hod., 27. 9. v 19 hod.

Slaměný klobouk: 8. 9. 2020 v 19 hod. předpremiéra,

25. 9. 2020 v 19 hod. premiéra

Saturnin: 9. 9. 2020 v 19 hod., 23. 9. 2020 v 19 hod., 24. 9. 2020 v 10 hod.

Apartment v hotelu Plaza: 20. 9. 2020 v 19 hod.

Všelijaká koukátka: 26. 9. 2020 v 15 hod.

Divadlo Reduta:

Mars: 2. 9. 2020 ↗L, 20. 9. 2020 v 19 hod.

Mirandolina: 4. 9. 2020 v 19 hod., 24. 9. 2020 v 19 hod.

Protokol: 5. 9. 2020 v 19 hod., 26. 9. 2020 v 19 hod.
Strach jíst duši: 6. 9. 2020 v 19 hod.
Idomeneus: 25. 9. 2020 v 19 hod. předpremiéra ↗L,
Teror: 10. 9. 2020 v 19 hod., 21. 9. 2020 v 19 hod.
Velmi, velmi, velmi temný příběh: **11. 9. 2020 v 19 hod. I. premiéra**,
 13. 9. 2020 v 19 hod. II. premiéra
Edison!: 13. 9. 2020 v 10 hod., 27. 9. 2020 ve 14 hod.
 ##T#€£#%# stand-up Terezy Groszmannové: 14. 9. 2020 v 19 hod.
Improvovzovna: 16. 9. 2020 v 19 hod.
Vévodkyně a kuchařka: 22. 9. 2020 ve 20 hod.

Hosté:

- ★Hana a Petr Ulrychovi, Javory a Javory Beat: 2. 9. 2020 v 19 hod. Mahenovo divadlo
- ★Radůza s kapelou: 3. 9. 2020 v 19 hod. Mahenovo divadlo
- ★Hradišťan a hudebně taneční soubor: 5. 9. 2020 v 19 hod. Mahenovo divadlo
- ★Ukulele Orchestra jako Brno: 6. 9. 2020 v 19 hod. Mahenovo divadlo
- ★Mezi nebem a ženou: Divadelní spolek Frída, 7. 9. 2020 v 19 hod. Divadlo Reduta
- ★Listování Lukáše Hejlíka: 15. 9. 2020 v 19 a 20,30 hod. Divadlo Reduta
- ★Dřevo promluvilo: 29. 9. 2020 v 17 hod. MFJB Divadlo Reduta
- ★Arnold Schoenberg Chor: 30. 9. 2020 v 19 hod. MFJB Divadlo Reduta

► U příležitosti 55. výročí otevření Janáčkova divadla připravil archiv NdB e-výstavu, která poprvé prezentuje unikátní soubor několika set fotografií, které v letech 1960 – 1965 pořídil fotograf Antonín Životský. Fotografie zachycují stavbu ve své době největší a nejmodernější divadelní budovy v Československu od demolice původní zástavby a prvních vrtů až po lesk mramorů a žul. E-výstava Janáčkovo divadlo *55 je přístupná na www.ndbrno-evystavy.cz.

► Balet NdB ve spolupráci s Letištěm Brno – Tuřany, které laskavě poskytlo své prostory, natáčel propagační videoklip k nové sezoně 2020/21. Kromě tanečnicků a vedení baletního souboru se v novém videu objevují členové Mahenovy činohry, obchodního oddělení a dalších úseků divadla. S novou divadelní sezonou bude video zveřejněno na sociálních sítích.

PŘIPOMÍNÁME!

Celé září si můžete rezervovat vstupenky do Divadla Reduta za symbolickou 1 Kč. (#KulturaMáCenu). Až na konci večera rozhodnete, na kolik Kč si představení ceníte. Vybrat můžete ze tří možností předání zvolené částky: hotově – v prostoru divadla do vyznačeného boxu, platební kartou – v pokladně pro bezhotovostní platbu v přízemí budovy, QR kódem – prostřednictvím mobilu načtením unikátního kódu, který bude na tiskovinách v Redutě (www.ndbrno.cz/kulturamacenu).

► 28. 9. – 16. 10. 2020: 7. mezinárodní operní a hudební festival *JANÁČEK Brno*. Slavnostní zahájení se bude konat 28. 9. v 19 hod. v Janáčkově divadle premiérou Janáčkovy opery *Osud* v režii Roberta Carsena (repríza 14. 10. bude přenášena v rámci platformy Opera Vision).

► 1. 10. 2020 v 19 hod. Divadlo Reduta (Mozartův sál) – L. Janáček: *Zápisník zmizelého* (premiéra uvedení díla dle scénických poznámek autora). Tenor: Pavol Breslík, alt: Štěpánka Pučálková, klavír: Róbert Pechanec. V první polovině večera bude uveden Klavírní recitál Jana Jiraského.

► Tři týdny a dvacet devět festivalových akcí v podání výjimečných umělců. Třešničkou na dortu bude závěrečný koncert 16. 10. v 19 hod. v Janáčkově divadle v podání Bambereských symfoniků pod

vedením Jakuba Hruši. Na programu *Velká suita* z Janáčkovy opery *Příhody lišky Bystroušky* (úprava Jakub Hruša) a *Alpská symfonie* Richarda Strausse. (Aktuální informace na www.janacek-brno.cz).

► D – dur – klasická hudba 24 hodin denně. Poslouchejte přímo ve své televizi nebo přes digitální rádio DAB, internet a wifi. Tato stanice oslovuje ty, kteří milují vážnou hudbu, ale i ty, kteří to o sobě ještě nevědí.

Vybíráme:

- ☞ Pondělí – pátek 16 – 20 hod. komentovaný výběr hudby
- ☞ Středa 20 hod. záznamy abonentních koncertů SOČRu, koncerty z evropských koncertních síní
- ☞ Víkendové dopoledne 8 – 12 hod. Na návštěvě, nahrávky vybírá a komentuje osobnost se vztahem ke klasické hudbě.
- ☞ Od Claudia k Ludwigovi – sobota v 16 hod. stará hudba ve stylové interpretaci
- ☞ Neděle 16 hod. OPERA – kompletní opery nebo tématický program z operního světa (d-dur.rozhlas.cz).
- ☞ Symfonický orchestr hl. města Prahy FOK pořádá ve Smetanově síni Obecního domu v Praze inaugurační koncert Dirigenta Tomáše Braunera. Na programu díla B. Smetany, L. van Beethovena a B. Martinů. Sólisté Sascha Maisky – housle, Mischa Maisky – violoncello, Lily Maisky – klavír (www.fok.cz).

► 21. Letní slavnosti staré hudby 2020 (22. 7. – 7. 9. 2020). Pořadatelem je Collegium Marianum – Týnská škola. Spoluzakladatel Nadace Collegium Marianum. Festival je členem European Early Music Network. Je držitel EFFE Label 2019 – 2020 a označení výjimečný festival. 3. září v 19,30 hod.

Zrcadlová kaple Mariánské nám. Praha – GALANTNÍ DIALOG. Viola da gamba v královských a knížecích komnatách (viola da gamba, cembalo).

Vážení přátelé,

ředitel NdB pan Martin Glaser doporučuje, abyste se v horkých dnech přišli potěšit do divadla tak, jak budete mít náladu – není třeba strojit se do „gala“. Členové výboru SPNdB se těší na setkání s Vámi a přejí Vám krásné umělecké zážitky.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery	Hudební rozhledy č. 8
Malá encyklopedie hudby	Webové stránky NdB
Osobnosti světové hudby	Denní tisk a internet
Oxfordský slovník opery	Katalog NdB 2019/20
Postavy brněnského jeviště	KAM
Diva - magazín NdB (srpen – září)	

Uzávěrka Zpravodaje dne: 27. srpna 2020

Neprodejné. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.